

En åldring som håller stilen

Jägareförbundets första försök att 1832 ge ut en tidskrift blev kortvarigt. Trots att storjägare som Herman Falk och björnjägaren Lloyd återfanns bland medarbetarna nödgades man lägga ner Tidsskrift för Jägare och Naturforskare redan efter tre utgivningsår. Men ett nytt, mer lyckat, försök gjordes. Sedan 1863 har tidningen kommit ut i oavbruten följd, vilket gör den till en av de äldsta tidskrifterna i landet.

Av JAN HENRICSON

Svensk Jakts historia är lång och spännande. Inte mycket är sig likt om man jämför den första tidskriften från 1832 med den moderna jakttidning du nu håller i din hand. Men det finns också saker som förenar, Jägareförbundets målsättning har med smärre redaktionella justeringar varit ungefär densamma under alla år.

I första numret av Tidsskrift för Jägare sammanfattades tidningens riktlinjer: Tidsskriften skulle berätta om jaktens historia, informera om jakt och djurfångst samt om zoologi. Tid-

1832 kom första numret av Tidsskrift för Jägare och Naturforskare. Äventyret blev dock kortvarigt. Redan 1834 lades tidningen ner.

skriften skulle propagera för ökad skjutskicklighet samt recensera litteratur av jaktligt intresse. Den skulle också innehålla underhållningsläsning som anekdoter, jaktäventyr och då och då en jägaresång.

Dröjde 29 år

Att mycket är sig likt är egentligen inte konstigt. Jakt är en urgammal kulturyttring och det som var aktuellt då är lika aktuellt nu. Och själva kärnan i tidningsutgivning, att sprida information, förändras aldrig över tiden.

De kloka män (det var ju bara män på den tiden) som 1832 insåg att Jägareförbundet behövde en tidskrift för att samla medlemmarna och ge förbundet en röst i debatten hade helt rätt. Mer märkligt är att det skulle dröja så länge som 29 år innan man försökte på nytt. Kanske var man bränd av det första försöket. Tidsskrift för Jägare och Naturforskare lades ner på grund av ekonomiska omständigheter. Upplagan var liten, troligen inte mer än ett tusental exemplar, och inkomsterna blev därefter.

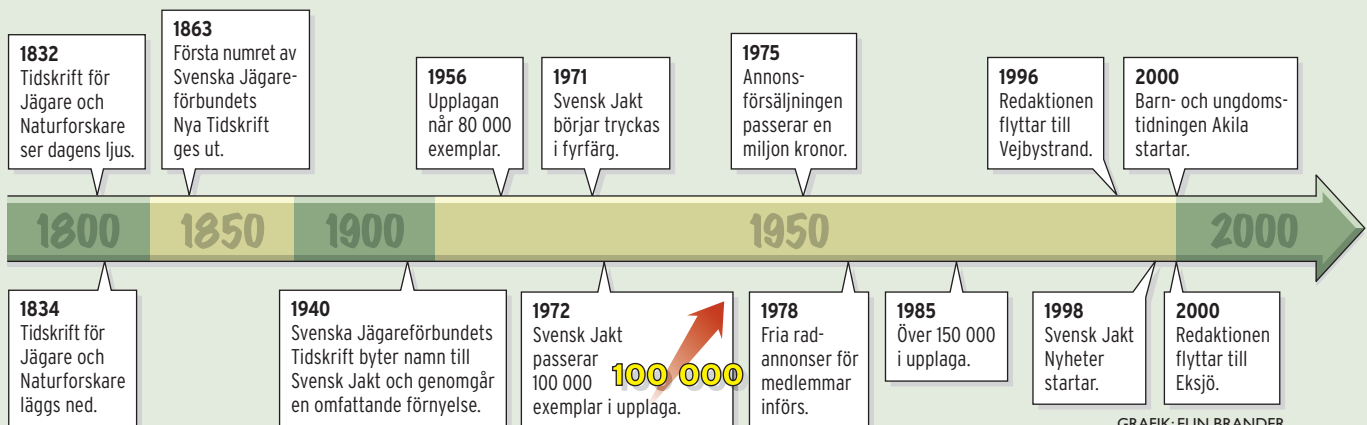
Men 1863 var det dags igen, då Svenska Jägareförbundets Nya Tidsskrift såg dagens ljus. JW Lindblad blev tidskriftens förste redaktör, en syssla han skötte i 30 år, vilket är ett svårslaget rekord. Namnkunniga medarbetare var bland andra Gustaf Kolthoff och Gustaf Schröder.

Många förändringar

Om idéerna som ligger till grund för Jägareförbundets tidningsutgivning är sig lika, har desto mer skett med tidningens utseende och innehåll. Och tur är det, för inte är det många av dagens jägare som skulle orka ta sig igenom den textmassa som präglar gamla tiders jakttidningar.

Tidningar genomgår en ständig förändringsprocess, ofta går det sakta och den vanlige läsaren kan inte peka ut enstaka detaljer. Men det händer också att stora tag tas som omedelbart får läsaren att reagera.

Under Svensk Jakts intressanta historia har många språng framåt

GRAFIK: ELIN BRANDER

tagits. Ofta hänger förändringarna samman med redaktörsbyten där den nye redaktören velat sätta sin prägel på tidningen. Ibland är det tekniska omständigheter som tvingat fram förändringar.

Men det skulle dröja innan det verkliga förändringsarbetet tog fart. När man bläddrar i gamla årgångar av Svenska Jägareförbundets Tidskrift (ordet Nya togs bort så småningom) ser man att det mesta är sig likt över tiden. 1939 är upplagan cirka 22 000 exemplar och det har inte hänt särskilt mycket under de 77 utgivningsåren.

De som då ledde Jägareförbundet insåg att något måste göras för att förnya tidningen. Kanhända fanns det också ett tryck utifrån, de moderna jägarna krävde en modernare tidning. Med åren hade tidskriften nämligen

fått en allt starkare prägel av förbundsorgan där redovisning av skrivelser, officiella rapporter och kunskörelser varvade med debatter mellan ledamöter med skrivklåda inte bidrog till att höja läsoplevelsen.

Modig redaktör

Det var inte lätt att hitta en ny redaktör, men på skogsvårdsstyrelsen i Västerbotten fanns jägmästaren Bertil Haglund. Han hade massor av idéer, och han kunde skriva.

Tveklöst är Haglund den redaktör som betytt mest för tidskriftens utveckling. Han tillträdde 1939 och tog omedelbart tag i saken och genomförde en lång rad dramatiska förändringar.

– Jag blev varnad för att ändra namn på tidningen. Sådant gör man

inte ostraffat, sa Bertil Haglund i en tidningsintervju.

Varningarna till trots var en av Bertil Haglunds första åtgärder ett namnbyte. Han lanserade själv Svensk Jakt, vilket vann förbundsstyrelsens gillande. Vid sidan om namnbytet ändrades formatet. Och sin ringa journalistiska erfarenhet till trots inledde Bertil Haglund med liv och lust en genomgripande förändring.

Han ville bland annat ha mer bilder i tidningen. En följd av det var att en av tidningens mer framträdande medarbetare blev Harald Wiberg. Andra var Björn von Rosen, Erik Rosenberg och Lindorm Liljefors.

Framgångarna lät inte vänta på sig. Att Svensk Jakt blivit en jakttidning för alla jägare återspeglade sig snabbt i upplagesiffrorna som ökade drama-

→ tiskt. När Bertil Haglund lämnade tidningen 1954 var upplagan närmare 80 000 exemplar i månaden.

Sedan omgörningen 1940 har Svensk Jakt ändrat utseende flera gånger. 1967 började tidningen utges i tvåfärg. Några år senare, 1971, var det dags för ännu ett steg då det första numret i fyrfärg nådde läsarna. Under årens lopp har layouten ändrats vid många tillfällen. Senast år 2000 då tidningen fick sitt nuvarande utseende.

Upplagan ökade

Under de här åren har också tidningen haft sin största upplageökning. 1971 var upplagan 96 800 exemplar, 1981 nådde upplagan närmare 142 000 och 1996 var upplagan 173 500 exemplar. Därefter har upplagan minskat något, dels för att medlemskurvan planat ut, dels för att antalet familjemedlemmar ökat, så att den numera är knappt 160 000 exemplar.

Under samma tid kom tidningens betydelse för Jägareförbundet att öka. Undersökningar visar att många medlemmar sätter Svensk Jakt i topp när de motiverar varför de är medlemmar i Jägareförbundet. Tidningen och försäkringen är det som de ser som största medlemsnyttan.

Jakthunden i fokus

Flera namnkunniga jägare och redaktörer har betytt mycket för Svensk Jaks utveckling. Att här nämna alla låter sig inte göras, men Anders Erik Malm, Malcolm Wallerstedt och Herman Huldt är svåra att förbigå.

Herman Huldt, som blev chefredaktör 1973, var en modern journalist som genast satte sin prägel på tidningen. Han utvecklade reportaget som fick en mer framträdande plats i

Svensk Jakt. Han tog också ett bredare grepp runt jakten. Exempelvis blev det mer om viltet efter skottet i tidningen, där viltet som mat fick utrymme på ett helt annat sätt än tidigare.

Herman Huldt var också en av initiativtagarna till tidningen Jakthunden. Jägareförbundet såg behovet av en specialtidning riktad till jakthundsägarna som 1993 mottog den nya tidningen med applåder. Tyvärr tvingades förbundet av ekonomiska skäl att sälja Jakthunden fyra år senare.

Ett stort steg togs 1998 då Svensk Jakt Nyheter kom ut med sitt första nummer. Dåvarande chefredaktör Lars Alm hade länge funderat på att

samla den flora av lokala tidskrifter som gavs ut av länsjaktvårdsföreningarna under ett tak. Han fick förbundsstyrelsen med sig och genomförde sedan en övertalningskampanj gentemot de föreningar som inte ville släppa sina egna publikationer.

Två tidningar

Lars Alm lyckades i sina ansträngningar och Svensk Jakt Nyheter blev en omedelbar framgång. Inte minst beroende på den regionala och lokala prägel tidningen har, som är möjlig tack vare den omfattande editioneringen. Egentligen är ingen händelse för liten för att inte rymmas i Svensk Jakt Nyheter. Och att medlemmarna uppskattar att få två tidningar varje månad är inte att ta miste på.

Ungefär samtidigt som Svensk Jakt Nyheter började ges ut fick debatten om förgubbingen av jägarkåren och hoten mot jaktens framtid förnyad fart. På flera årsstämmor diskuterades saken och mängder av förslag till förnyelse lades fram.

Ett av förslagen gällde en barn- och ungdomstidning, och åter var det Lars Alm som var drivande.

Akila såg dagens ljus

Akila, som tidningen kom att heta som en liten blinkning åt Jägareförbundets örnsymbol, vänder sig i huvudsak till barn mellan nio och tretton år. Målsättningen är att öka de ungas intresse för naturen och att förklara brukandet av den, exempelvis jakten, för morgondagens beslutsfattare.

Akila har kommit ut i sex år vid det här laget. Alltså dubbelt så länge som Jägareförbundets första tidskrift som kom med sitt första nummer för snart 175 år sedan. □

Vad betyder Svensk Jakt för dig?

Carolin Hallnor, Arvidsjaur:

– Jag tycker bra om Svensk Jakt. Blandningen mellan reportage och nyheter tilltalar mig eftersom jag får veta mycket. Särskilt uppskattar jag teman och blir glad om det är något jag tycker om.

– Det är bra om teman är lite speciella, eftersom man lär sig nytt då. Det får inte bara vara bockjakt och älgjakt utan också ämnen som På passet och Äta ute, sådant gillar jag.

– Jag tycker inte det behöver vara mer kvinnor och ungdom i tidningen. Däremot skulle jag vilja ha mer av specialartiklar med detaljer om hur man gör olika saker. Till exempel ska jag jaga älg för fjärde året nu och har en gråhund. Jag skulle vilja läsa mer om hur man smyger på ett ståndskall, till exempel. Jag vill lära mig saker genom att läsa Svensk Jakt.

– Omslaget tycker jag också om. Det är stilrent och inte så plottrigt som på många andra tidningar.

– Svensk Jakt Nyheter är bra för det är lokal information i den. Det är roligt att läsa om vad som händer nära en. Dessutom gillar jag att följa med i vad som händer på Naturvårdsverket och vad Jägareförbundet gör i viktiga frågor som rovdjur och bly.

– Och en sak till: Ta inte bort Hälge! □

Petter Jakobsson, Stockholm:

– Svensk Jakt är den roligaste tidningen jag får i brevlådan.

– Jag är mycket jaktintresserad och Svensk Jakt underhåller, informerar och håller mig uppdaterad om stort och smått inom jaktens värld.

– En rolig sak med Svensk Jakt är att det finns, som jag ser det, en folkbildande ambition i utgivningen, man lär sig bra saker av att läsa tidningen. Det är något som tilltalar mig.

– Jag kan önska mig fler och större jämförande tester, och mindre snuttig produktinformation. Vidare så skulle jag vilja ha ännu mer om jakthundar i tidningen. Dessutom kan jag tänka mig fler sidor med enbart text med bra läsning, lite åt det håll som amerikanska jakttidningar redigeras. □

Robert Nylander, Bollnäs:

– Svensk Jakt är den mest kompletta och den mest seriösa jakttidningen. Trovärdigheten är hög, jag litat verkligen på det som står i Svensk Jakt.

– Mest läser jag jaktreportagen och testerna. Det händer också att jag läser de mer djuplodande och fakta-späckade reportagen som finns.

– Av de tidningar jag prenumererat på är Svensk Jakt också den mest prisvärda. För knappt 500 kronor får jag tidningar i princip två gånger i månaden och dessutom medlemskap i Jägareförbundet.

– Ibland tycker jag att tidningen innehåller för få ämnen och då också för långa artiklar. Jag skulle önska fler och kortare reportage. Svensk Jakt får en åtta av tio i betyg. □

Martin Edvardsson, Halmstad:

– Jag har bara jagat i sju år och har lärt mig, och lär mig, väldigt mycket av att läsa Svensk Jakt. Genom tidningen får jag bra koll på vad som händer inom jakten, om ny utrustning och mycket annat. Jag tycker att Svensk Jakt ger en bra helhetslösning.

– Om jag ska önska mig något så är det att radannonserna som är i Svensk Jakt Nyheter var med i magasinet i stället.

– Eftersom jag är intresserad av ny utrustning så skulle det kunna vara mer tester i Svensk Jakt. Man vill ju att ett proffs har tittat på grejerna innan man bestämmer sig. □

Annonsörens förstaval

Företagsannonser i Svensk Jakt och Svensk Jakt Nyheter är inte bara en källa till viktiga inkomster för tidningarna. Annonserna tillfredsställer också en stor del av medlemmarnas behov av information om varor och produktutbud. Enligt Sifo läser i genomsnitt 316 000 personer en utgåva av Svensk Jakt. Fem utgåvor av Svensk Jakt har 502 000 unika läsare.

De undersökningar som gjorts om jägarna visar att de i snitt har det lite bättre ställt än medelsvensken. Fler äger sitt boende, äger fler bilar i hushållet, kör bil längre och har lite högre lön.

Sammantaget finns det stor anledning för många företag i helt skiftande branscher att annonsera i Jägareförbundets tidningar. De professionella marknadsförarna lägger ofta annonskampanjer i Svensk Jakt. Över hälften av företagsannonseringen är annat än vapen och jaktkläder.

Precis som företagsannonseringen har privatannonseringen ett högt läsvärde. Svensk Jakt Nyheter har cirka 800 privata annonser per utgåva i sitt stora annonstorg. Annonseringen är kostnadsfri för Jägareförbundets medlemmar. □

Vad betyder Svensk Jakt för dig?

Per Kristoffersson, Lund:

– Svensk Jakt är väldigt informativ. Det bästa som hänt på senare år är att Svensk Jakt Nyheter kom till. Jag tycker uppdelningen mellan de båda tidningarna är jättebra, inte minst för att vi får lokal och regional information i nyhetstidningen.

– Jag är intresserad av nyheter och juridiska frågor, och tycker att jag får bra information genom Svensk Jakt.

– Det får gärna vara lite mer jaktreportage i tidningen. Samtidigt får det inte bli för mycket så att kunskapsartiklarna inte får plats.

Det är också bra om det är många olika skribenter i tidningen, eftersom man då får olika infallsvinklar och större bredd på artiklarna.

– Sedan tycker jag att Akila på ett jättebra sätt informerar barn om natur och djur. Jag tror att de äldre ungdomarna får sitt intresse tillgodosett i Svensk Jakt. □

I 5 redaktörer på 175 år

1832: B F Fries blir redaktör för Tidskrift för Jägare och Naturforskare.

1863: JW Lindblad blir Svenska Jägareförbundets Nya Tidskrifts första redaktör. En syssla han sköter i 30 år.

1894: Anders Wahlgren.

1907: Gustaf C:son Lewenhaupt.

1912: Oscar von Mentzer.

1928: Roland Nicolin.

1939: Bertil Haglund tillträder som chefredaktör. 1940 byter han namn på tidningen till Svensk Jakt.

1954: Arne Bergengren.

1955: Christer Swedrup.

1964: Malcolm Wallerstedt.

1973: Herman Huldt. Tar initiativ till tidningen Jakthunden.

1990: Lasse Olsén.

1991: Bertil Lundvik.

1996: Lars Alm. Startar Svensk Jakt Nyheter och Akila.

2000: Jan Henricson.

Många kända medarbetare

Under de många

år som Jägareförbundet har gett ut tidskrifter har en mängd medarbetare passerat revy. Många har betytt mycket för jakten och viltvården. Nedan listas några av dem, utan någon bestämd ordning.

Sven Nilsson, Herman Falk, Llewellyn Lloyd, Wilhelm von Wright, Gustaf Kolthoff, Gustaf Schröder, Tage Thott, Albert Eklundh, Harald Wiberg, Bruno Liljefors, Bengt Berg, Ludvig Munsterhjelm, Jan Åkerman, Karl Henry Lundin, Gunnar Bruzewitz, Erik Rosenberg, Björn von Rosen, Lindorm Liljefors, Onni Wetterhof, Lambert von Essen, Harry Hamilton och Berndt Höök. □

Harald Wiberg.

Mitt Jägarsverige om 25 år

Av Ulf Weinberg

FD CHEF FÖR NATURVÅRDSVERKETS
VILTFÖRVALTNINGSENHET

Jag växte upp på landet och jakten var en naturlig del av min barn- och ungdom. Förutom lite fågeljakt bestod jakten huvudsakligen av jakt med drivande hund på hare, räv och rådjur. Utrustningen var enkel, ett hagelgevär, några patroner, ett hundkoppel, smörgåsar och en termos. Sedan den tiden har mycket hänt, det vet vi alla. Men hur kan det tänkas se ut om 25 år?

Ja, när det gäller jaktbara arter kan vi utgå ifrån att det främst kommer att handla om klövviltsjakt med vildsvin i centrum i södra och mellersta Sverige. Även kron- och dovilt kommer att finnas i allt större stammar, bland annat beroende på det allt mildare klimatet, vilket tyvärr också kan väntas medföra att spårnö blir ovanligt inom stora delar av landet.

Överhuvudtaget så har ju utvecklingen redan nu på många håll gått allt mera från småviltsjakt till klövviltsjakt. På åtskilliga marker skjuts betydligt fler klövvilt än harar – för att inte tala om fasaner och raphöns.

Den utvecklingen lär nog fortsätta, i takt med att kostnaderna för jaktarrenden drivs upp alltmer, bland annat som en följd av allt större utländskt intresse för jakt på svenska marker.

När det gäller påverkan utifrån lägger ju för övrigt EU redan nu sin tunga hand över viltförvaltningen och det kan bli alltmer märkbart framöver.

Ett annat bekymmer kommer att bli den tilltagande avfolkningen av landsbygden. Möjligen kan en viss utvidgad turism baserad på det vilda skapa

ett antal arbetstillfällen och därmed motverka en del av denna avfolkning.

Ytterligare ett problem för den svenska jakten kan bli den allt större konkurrensen om vedråvara från skogsindustrin och olika anläggningar för energiproduktion. Denna konkurrens kan medföra allt mindre förståelse för skilda typer av viltskador.

För att den svenska jakten ska kunna hävda sig om 25 år måste etiken vara ett starkt prioriterat område. Jägarkårens fortsatta kompetensutveckling är också ett måste. Det är därför nödvändigt att viltövervakningen och viltforskningen har de resurser som krävs.

Jakten kommer framöver inte längre att ha den enkelhet som jag minns från min ungdom. Samhället i sin helhet har dock blivit mer komplicerat och jakten är ju en del av den samhälleliga verksamheten, så annat är ju inte att vänta.

Jakten kommer dock även om 25 år att ge sina utövare mycken glädje i form av naturupplevelser, spänning och social gemenskap. □

Vad betyder Svensk Jakt för dig?

Börje Kollin, Uddevalla:

– Jag läser nog allt i Svensk Jakt, även om matrecepten inte är det som jag först kastar mig över.

– Jag tycker tidningen ger god information om politiska beslut och regler som berör jägare. Rävjaktkampanjen var bra och Arne Ohlssons spalter tycker jag om. Även miljöfrågor får god belysning liksom juridiska problem.

– Mitt intryck är att tidningen kanske är för bra med onödigt läckert papper och fina bilder. Om detta fördyrar tidningen så att yngre jägare inte har råd att köpa den är det inte bra.

– Jag tycker också att aktuella jägarfrågor som rovdjursdebatten borde fått mer utrymme i tidigt skede. Jägarnas frustration över rovdjursläget bör få större utrymme.

– De höga jaktarrendena och många markägares kortsiktiga jakt på pengar bör uppmärksammas mera. Att pengar alltmer styr jakten bör diskuteras i vår tidning.

– Skriv mer om fler rättsfall också! Det är bra läsning för oss jägare. □